Ner 44.

PIĄTEK. 20 Listopada 1818 r.

Gazeta Codzienna Narodowa i Obca.

Wychodzi w Warszawie codziennie z rana o godzinie dziesiątéj, wyjąwszy Niedziele i Swięta. Cena Prenumeraty wynosi w Warszawie rocznie Zł: 40. półrocznie Zł: 20. kwartalnie Zł: 10. Numera przedają się oddzielnie wcenie groszy 8. W Województwach Król: Polskiego rocznie kosztuje Zł: 50. półrocznie 25. kwartalnie Zł: 12 i gr: 15.

WIADOMOŚCI POLITYCZNE.

z Akwisgranu dnia 3 Listopada.

Dnia 30 z. m. siedział N. Cesarz Franciszek już po czwarty raz Nadwornemu Malarzowi Lawrence. Nazajutrz udał się Cesarz znowu na ratusz; miał na sobie mundur Marszałka polnego, i wszystkie Ordery; w tym dniu portret Jego zupełnie ukończony został. N. Cesarz ma być jak najdoskonaléj trafiony. Wymalowany jest siedzący. Nadworny malarz pozaczynał już portrety Xięcia Hardenberga i Xięcia Metternicha. Skoro już ukończy portrety Monarchów i tych dwóch Ministrów, uda się do Wiednia dla odmalowania Xięcia Szwarcenberga. Malarz Lawrence ma z sobą obrazy Xięcia Rejenta, Xięcia Blüchera, i Hetmana Płatowa. Wszyscy są nie do naśladowania trafieni. Jak wiadomo kazał Xiążę Rejent w Zamku swoim w Londynie, przygotować osobny gabinet na pomieszczenie tych obrazów. Za portret każdego Monarchy Nadworny Malarz dostaje od Xięcia Rejenta 600 Gwineów.

N. Cesarz Alexander siedział dziś pierwszy raz Nadwornemu Malarzowi na tém samém miejscu, na którem siedział C. Franciszek.

N. Cesarz Alexander wyjechał wczoraj na przeciw Najjaśniejszéj Matce swojéj. — Zjechał się z Nią pod Aldenhoven. Po najtkliwszém przywitaniu, wsiadła N. Cesarzowa Matka do pojazdu N. Cesarza; i udała się razem z Nim do letniego mięszkania Rohde. Tam znaleźli przygotowany dla Siebie objad. Zastali w Rohde oczekującego na Ich przybycie N. Cesarza Austrjackiego, W. Xięcia Michała, obu Xiążąt Pruskich, Xiężnę Thurn i Taxis z córką, X. Wellingtona i kilka innych wysokich osób. O 5 po południu, N. Cesarzowa Matka, z N. Cesarzem Synem Swoim w otwartym pojeździe wyjechała do Mastrycht, dokąd Ją odprowadził N. Cesarz Alexander, i gdzie na przyjęcie Jéj przybył Następca Tronu X. Oranji ze swoją małżonką.

Utrzymują iż 15 Listopada rozjadą się N. Monarchowie.

Potwierdza się pogłoska, iż co trzy lata W. Monarchowie zjeżdżać się będą dla ułatwienia po przyjacielsku zajść mogących nieporozumień.

Pełnomocnik W. X. Badeńskiego, Baron Berstett, który się jeszcze tu znajduje zabierze z sobą ratyfikacją i gwarancją następstwa tronu w W. Xięstwie Badeńskiém. Nieporozumienia o granicę z Bawarją mają być w Frankfurcie ostatecznie ukończone.

Słychać iż Jenerał Hrabia Bennigsen po odjeździe N. Cesarza Alexandra, udá się na niejaki czas do Frankfurtu.

Niektórzy powiadają, iż dopiero z końcem tego miesiąca skończą się sprawy Kongresu.

dnia 5. Listopada.

Nauczycielka Eliza Bürger, wczorajszego wieczora u Xiężny Thurn i Taxis, czytała kilka napisanych przez nią poematów.

dnia 7 Listopada.

N. Król Pruski przybył tu wczoraj o 2 godzinie po południu razem z Xięciem Karolem.

Zaledwie tu przybył Minister Gabinetowy Hrabia Münster, otrzymał natychmiast odwiedziny Lorda Castlereagh, które pięć godzin trwały.

Pani Catalani w przyszłą niedzielę da ostatni swój Koncert, na którym będzie grał na skrzypcach P. Lafont. Bilet wnijścia kosztować ma dukata. Za pierwszy swój Koncert zebrała 21,000 franków, za drugi 4,000, nie licząc w to podarunków otrzymanych od Monarchów i inych Wysokich osób.

W miasteczku Zweifall w sąsiedztwie Akwisgranu, o północy obudzeni zostali mięszkańce mocném trzęsieniem ziemi, z rana o 10 minut przed piątą dało się uczuć powtórne trzęsienie tak silne, iż stoły, komody i łóżka ruszone były z miejsca swego, a w kuchniach miedziane naczynia dźwięk wydały. Podłoga się zatrzęsła, i zdawało się jakoby się chwiała. O 10 minut po piątéj usłyszano znowu trzęsienie, ale już nieco słabsze.

z Londynu 30. Października.

Królowa, codziennie jest słabsza. Chociaż sypia spokojniej, nie przynosi to jej przecież żadnéj ulgi: przebudza się z mocném wzruszeniem, co dowodzi, że sen jéj, jest tylko skutkiem lekarstw. Matka Królowy, na kilka lat przed śmiercią, podobno téj saméj słabości doświadczała.

Otrzymaliśmy urzędowe doniesienie, że Xiężniczka Klarencji zaszła w ciąży: spełni się więc powszechne życzenie Narodu. Xiężniczka Kent jest także przy nadziei. Spodziewamy się, iż obiedwie Xiężniczki wrócą do Anglji i tu połóg odbędą.

Dzienniki tutejsze nadmieniają: że Xiąże Rejent jadąc dnia onegdajszego do Kew, wstąpił do pałacu Kensington, gdzie kilka chwil zatrzymał się: jeden z nich wnosi, iż odwiedziny te, miały za cel pojednanie się Xięcia Rejenta z Xięciem Sussex, czego od dawna Królowa JM. pragnęła.

Baron Humboldt, Poseł Pruski, miał onegdaj długie posłuchanie u Xięcia Rejenta w Carltonhouse.

Dnia wczorajszego wieczorem, spodziewano się w Calais pierwszego oddziału wojsk Angielskich, powracających do Ojczyzny.

Jeden z Dzienników Angielskich wspomina: że to już nie jest tajemnicą, iż Lord Cochrane udał się do Valparaiso, gdzie, według ostatnich doniesień, Niepodlegli zgromadzili się w wielkiej sile. Kilka wojennych okrętów Hiszpańskich, zbliżyło się do tego portu, w zamiarze oblężenia go, ale zbyt jest rozciągłym, ażeby flota Hiszpańska, mogła go zupełnie otoczyć i wszelką kommunikacją mu przeciąć.

Nie dawno dokończonym został w Woodburn na rzece Esk, most żelazny, równie trwały jak piękny: most ten formuje jeden tylko łuk; jest dziełem Andrzeja Hislop ślusarza, który w r. 1817. już jeden taki most zbudował w Burhouse na rzeczce Gala: był to zapewne pierwszy w świecie most tego rodzaju.

Dziennik wychodzący w Washington, donosi, że w Wirginji jeden z czarnych niewolników, wynalazł Machinę, która za jednem poruszeniem, żnie i zbiera zboże, i razem uprawia rolę do siewu.

Listy z Kingston, z daty 5 Września

donoszą, że Jenerał Morillo, posłał rozkaz do Kartagieny, ażeby Pułk stanowiący osadę téj twierdzy, przyszedł mu na pomoc; lecz wątpić należy, ażeby rozkaz ten był wykonanym, ponieważ twierdza znajduje się w równie smutném położeniu, jak sam Jenerał. Duch niepodległości, rozszerza się coraz bardziej w Nowéj Grenadzie, a w tym samym stosunku pomnaża się trwoga Hiszpanów. W okolicy Tunia i Socarro, utworzył się nowy oddział patrjotów, którym dowodzi dwóch braci; oddział ten ma zamiar połączyć się z Perezem, i uderzyć na Santa-Fé. Pogloska ta, sprawiła postrach w mieście. Komendant, zgromadził do niego całą Artyllerją. Nie dawno ten sam Kommendant napadniony w nocy, przez ludzi maską okrytych, po kilka razy ranionym został. Domyślają się, iż ludzie ci byli z iego dowództwa, bo wydał rozkaz, ażeby żaden po dziewiątéj godzinie nie wychodził z kwatery.

Odebrano późniéj z Ameryki wiadomości, które sięgają do dnia 29 Września, zawierają: że Jenerał Aury, opanowawszy S. Catalina i S. Andre, oznajmił urzędownie o tym wypadku Zwierzchność Angielską w Kingston, gdzie niedawno przybył Szef Sztabu Wojsk jego i dwóch innych Officerów, którzy tam dobrze przyjęci zostali. Główną Kwaterę założył Jenerał Aury w S. Catalina, gdzie zatrudniał się urządzeniem Wojska, mającego wkrótce wylądować. Zebrał już około 800 ludzi, a jak listy z Jamajki donoszą, zachował się wszędzie roztropnie i z energją. S. Catalina, jest jedna z najpiękniejszych wysp, i stać się może w krótce tém, czém dla Europy jest Gibraltar; dwieście okrętów w porcie pomieścić potrafi: przerzniętą jest trzema rzekami i będzie ważném stanowiskiem dla Niepodległych, nawet po podbiciu Nowéj Grenady. Aury wydał odezwę do tych wszystkich, którzy uznają słuszność sprawy niepodległych, zachęcając ich do złączenia się pod jego chorągiew.

Artygas, nie może się już spodziewać posiłków z Buenos-Ayres, ale jest wspierany ze strony morza. Jak dalece Anglicy uznają jego władzę, przekonać się można z nowo zawartego z nim traktatu, przez Komisarza W. Bretanji w Ameryce południowéj P. Frankland, w przedmiocie zapewnienia wolności handlu między Anglją i portami wschodniemi prowincji la Plata. W traktacie tym, jest oraz wzmianka o położeniu Artygasa, jak następuje: „Czyliż prócz Kolonji, nie posiada ważnego stanowiska w S. Rosa, między Maldonado i Monte-Video? Ma jeszcze w swéj mocy, port S. Łucji, Sante Soriano; posiada Artyllerją i znaczne Magazyny.”

dnia 3 Listopada.

Przed kilką dniami, Samuel Romilly, jeden z najświetlejszych Członków Parlamentu, zmartwiony zgonem żony, sam sobie brzytwą odebrał życie, zostawił 6 synów i 1 Córkę.

Nadeszła tu wiadomość, iż Peischwa, poddał się na dyskrecję P. John Malcolm, i do Benares zaprowadzonym został.

Pełnomocnik Niepodległych Venezueli, z upoważnienia Jenerała Boliwara Naczelnika Venezueli i Nowéj Grenady, ogłosił w Dzienniku the Times, iż Jenerał Mac Gregor, znajdujący się w Londynie, nie jest upoważniony od żadnego z państw południowéj Ameryki, do zaciągania ochotników do wojska, do dawania tymże jakowych bądź zapewnień, lub zawierania umów z Rządami Obcemi. — W następującym zaś Numerze, zawiera tenże Dziennik doniesienie ze strony P. Joso M. del Real, iż tenże przez najwyższą Radę niepodległych Nowéj Grenady, przeznaczony został Pełnomocnikiem w miejsce Jenerała Mac Gregor, który do czynnéj służby powołanym został.

Dwa okręty Jenerała M. Gregor, naładowane mnóstwem broni, wypłynęły dnia wczorajszego z Tamizy.

W Hrabstwie Kumberland powstał ruch, z powodu wywozu kartofli; pospólstwo zatrzymało dwa okręty, kartoflami naładowane.

Słychać, że Malarz Dawe, wezwanym został przez N. Cesarza Alexandra, do odmalowania wszystkich Jenerałów dowodzących w ostatniéj Kampanji, których obrazy mają ozdobić jeden z Pałaców Petersburskich.

z Madrytu dnia 20. Października.

Z wiadomości które nam doszły z Mexyku, to tylko wiemy: iż dnia 22 Kwietnia jeszcze walczono, ale że powstańcy wszędzie byli pobici. Już od sześciu miesięcy Gazeta nasza nie donosi nam żadnych szczegółów z wypraw w Chili, w prowincjach Santa-Fé, Caraccas, Venezueli i t. p.; bez wątpienia korrespondencje zostały przejęte, albo wrzucone w morze.

Ciągle tu mówią o wielkiéj wyprawie do Osad; zaprędko doniesiono, że już wkrótce wyjdzie na morze. Jeszcze dotychczas szukają wszędzie nawet w Anglji statków przewozowych.

Dotąd utrzymują: iż Xiążę San-Carlos będzie przywołany, i że jemu powierzonem zostanie Ministerstwo Stanu; bo Margrabia Casa-Irujo, zaledwie wypełnia obowiązki przywiązane do tego stopnia. Zadziwiającém jest jego spokojne postępowanie w porównaniu z postępowaniem poprzedników. Za ministerstwa P. Cevallos, pozaczynano wiele robót około naprawy dróg, kanałów, i roskrzewienia oświaty przez zakładanie szkół. P. Pizarro codziennie bardziéj rozciągał związki nasze z państwami zagranicznemi, a objętość Gazety naszéj zaledwie wystarczała na pomieszczanie postanowień, które codziennie z bióra tych dwóch Ministrów wypływały. Teraz przeciwnie zupełnie u nas cicho. P. Imaz jest równieź spokojny jak inni koledzy jego. Żadna rewolucja nie mogła odbyć się łagodniéj. Niewiemy nawet jaki był jéj powód i jaki cel.

Donoszą z Kadyxu, że przybyły do tego portu dnia 12 Października trzy fregaty Rossyjskie; la ligera o 44 działach pod dowództwem Kommodora Ragmanna, la eloz o 36 dziełach pod dowództwem Kapitana Platera, i la Pronta również o 36 działach pod dowództwem Kapitana Stańskiego. Wyszły one z Portsmouth 30 Września. Fregaty te są piękne i w bardzo dobrym stanie.

TEATR NARODWY,

Janek i Stefanek.

Jest to jedna z Oper lepiéj u nas wystawianych. Tą razą nawet znaczne odmiany w śpiewaniu dostrzegliśmy. Zgodność Orkiestry winniśmy JPanu Kurpińskiemu. Przyjemny głos JPani Dmuszewskiéj, mniéj fałszywy śpiew JPanny Stefani, piękna metoda JPani Elsner, całkiem Publiczność zadowolniły. - Pozwoli sobie ta ostatnia powiedzieć, iż posiadająo tak gruntowną Szkołę jak ona; dobry śpiew wieleby na tém zyskał, gdyby można wyrazy słyszeć. Przyczepianie Aryj obcych dowodzą niewłaściwą chęć popisywania się. Obyśmy tylko słyszeli dobrze odśpiewane Arje do każdéj właściwie Opery należące, a słuchacze, upewniam, nic więcéj wyciągać nie będą. Szkoda że JPan Szczurowski sądzi, iż unoszeniem się na palcach łatwiéj niskie tony wydobyć potrafi. Już mu ten zarzut Ixowie czynili; skorzystał z niego wczęści, jednakże tu. zwłaszcza w finale pierwszego aktu dała się spostrzec ta wada. Niewiem dla czego Pan Kratzer idąc do Objadu był w czarnym gładkim fraku ubrany; wychodząc od stołu ukazał nam się w axamitnéj haftowanéj sukni. Takowa nienaturalna zmiana stroju psuje illuzją. JPan Zdanowicz rolę swoją oddał jak zwyczajnie; to jest wybornie. Radzilibyśmy JPannie Stefani cokolwiek głośniéj i wyraźniéj wymawiać. Ta młoda a dość obiecująca Aktorka niech zechce pamiętać, iż trudno jest być słyszaną od Publiczności, ku kulissom się najczęściej obracając. --- Nienaturalny nam był Stefanek! Dobrze exekwowano kadryl Biskajczyków; szkoda że taniec Trubadurów nie odpowiadał pierwszemu w oddaniu.

P. S. W Duecie: „na głos piszczałeczki" niech Pan Szczurowski więcéj affektacji w swoich skokach dokłada. Zły prowincjonalny, jeszcze gorszy Paryski tancerz, powinien wymuszoność do niezgrabności naturalnéj łączyć. Tak oddaje tę rolę Aktor Paryski.

Y.

Wydawcy odpowiedzialni. Hrabia Kicinski J. Morawski